

Skoraj za vsakimi vrati sem naletel na umetniška dela

Sebastijan Valentan *Krajani se še spominjajo, kako je pred pol stoletja pred našo cerkev pripeljal kombi Narodne galerije, pravi duhovnik*

Sebastijan Valentan je marsikaj – je doktor kanonskopравnih znatnosti, predavatelj, upravitelj župnije Sv. Peter pri Mariboru – Malečnik ter član Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja. Je tudi človek, ki je s svojim delovanjem močno povezal krajane Malečnika ter prispeval k temu, da na razstavi *Barok v Sloveniji* med drugim visita slike *Spreobrnjenje apostola Pavla in Japonski mučenci*. A začnimo na začetku.

PIA PREZEL

Ko ste se po šestih letih doktorskega študija v Rimu leta 2020 vrnili v Slovenijo, vas je pričakalo novo delovno mesto, z njim pa tudi presenečenje bogate umetniške dediščine.

Ja, v upravljanje sem prevzel župnijo Sv. Peter pri Mariboru – Malečnik in zame je bilo vse novo, saj sem bil v Malečniku pred tem le enkrat, še kot študent teologije, na trgatvi v škofijskih vinogradih. Ko mi je predhodnik predal šop ključev, sem skoraj za vsakimi vrati, ki sem jih odklenil, naletel na kakovostna umetniška dela, ki so klicala po obnovi, naj-sibo v obeh cerkvah ali v baročnem župnišču. Pred prevzemom župnije sem se seveda seznanil z

njeno zgodovino v vseh razsežnostih – pastoralni, umetnostni, gospodarski in politični. Ob tem sem naletel na zame izjemno odkritje: osebnost Marka Glaserja. Poleg tega, da je od leta 1843 do smrti leta 1889 vodil malečniško župnijo, je bil tudi pesnik, pisatelj, prevajalec, narodni buditelj in mecen umetnikom. Župnijo, ki se je že pred njegovim prihodom

Umetnost, zlasti sakralna, ima v sebi večnostno dimenzijo.

ponašala z nekaterimi dragocenimi umetninami, je oskrbel recimo z velikimi štirinajstimi Tunnerjevimi platni križevega pota, Fantoni in Brollo pa sta na Glaserjevo pobudo poslikala župnijsko cerkev sv. Petra in znamenito Marijino romarsko cerkev v Malečniku, ki jo je papež Frančišek predlanskim z duhovno sorodstveno vezjo pridružil papeški baziliki Marije Velike [Marije Snežne] v Rimu.

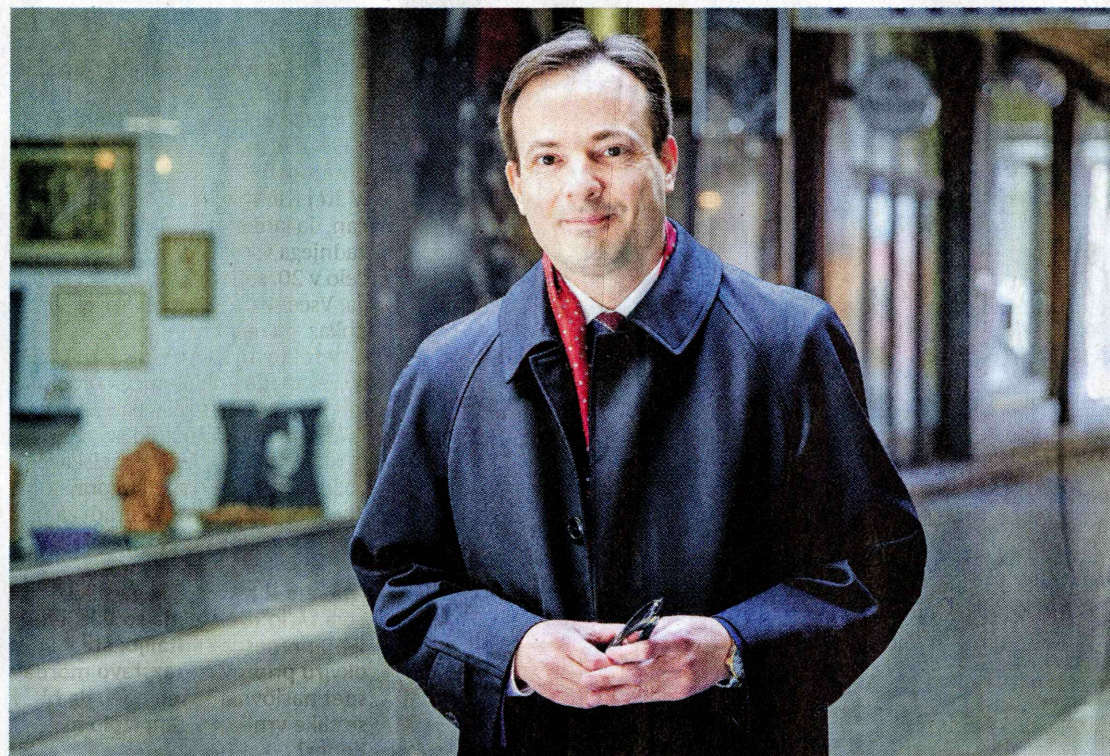
Vaše župnišče je stičišče z lokalno skupnostjo, pravite, v njem je lani zaživela tudi Župnijska knjižnica Jurija Borešiča.

Sočasno z njegovo prenovo je v župnišču od leta 2021 tudi Glaser-

jev salon z galerijo. Brez prizadevanj župljanov – prostovoljcev – se prenova župnišča, ki je potekala

pod skrbnim nadzorom Zavoda za varstvo kulturne dediščine Maribor, ne bi mogla zgoditi. Pokazala

se je čudovita sinergija med stroko, talenti lokalnega prebivalstva in praktičnim življenjem.

»Pred prevzemom župnije sem se seznanil z njeno zgodovino v vseh razsežnostih – pastoralni, umetnostni, gospodarski in politični. Ob tem sem naletel na zame izjemno odkritje: osebnost Marka Glaserja,« je poudaril Sebastijan Valentan. FOTO VORANC VOGEL

S kakšnimi cilji je bil torej ustanovljen Glaserjev salon z galerijo in kakšna je njegova vloga danes? Poslanstvo Glaserjevega salona z galerijo odlično simbolizira slika, ki nam jo je ob sklepu razstave pri nas predlanskim poklonil akademski slikar Andrej Jemec in ima naslov *Dialog*. Zasnovan je bil, da bi postal prostor interakcij med različnimi pogledi, kulturami in generacijami. V njem ni le stalna razstava umetniških del 17., 18., 19. in 21. stoletja, temveč je namenjen tudi pogovornim večerom, okroglim mizam in koncertom.

Eno od slik, ki ste jih tedaj našli za vrati župnišča, si je zdaj mogoče ogledati na razstavi *Barok v Sloveniji* v Narodni galeriji, pridružuje se ji slika, ki krasile malečniški oltar.

Za razstavo smo posodili oltarno ovalno sliko Franza Ignaza Josefa Flurerja *Spreobrnjenje apostola Pavla* iz župnijske cerkve ter sliko *Japonski mučenci*, katere avtorstvo je pripisano Jožefu Antonu Lerchingerju. Slednja je v zbirki Glaserjevega salona z galerijo in je bila restavrirana v okviru prenove malečniškega župnišča.

Dejali ste, da so med pripravami na razstavo vzniknile zanimive

anekdote, vezane na posojila Narodni galeriji izpred šestdesetih let. Drži. Ko so nas iz Narodne galerije poklicali in sporočili, da bi na veliko razstavo o slovenskem baroku uvrstili tudi dve naši platni, smo bili vsi seveda zelo ponosni, počaščeni. V Narodni galeriji ne razstavlja vsakdo. To lepo novico sem delil s krajani in eden od njih mi je povedal, da se spomni, kako je pred več kot pol stoletja, ko je bil še deček, pred našo cerkvijo zagledal velik bel kombi, ki je imel ljubljanske registrske tablice, na njem pa je bil napis *Narodna galerija*. Takrat je na razstavo potovala naša največja slika z glavnega oltarja župnijske cerkve *Kristus izroča ključ apostolu Petru*.

Zakaj je po vašem ključno, da so tovrstne slike umeščene ne le v muzejske prostore, temveč tudi v cerkve po Sloveniji?

Umetnost, posebej sakralna, ima v sebi večnostno dimenzijo. V cerkvenem ambientu je njeno sporočilo dinamično, živo, saj je bila za ta prostor tudi ustvarjena. Ko ga začasno zapusti, se predstavi neke druge. Na ogled se postavi drugačnemu, širšemu občinstvu, ki ga prav tako nagovarja. Ko se neka slika vrne domov, na svoje mesto, mislim, da se najbolj počuti, ker je znova med svojimi. Tako je tudi z našim življenjem.